

2018**JOGI AKADÁLYMENTESÍTÉS**
a magyar határok mentén
Harmadik mérföldkő**ZÁRÓ JELENTÉS****Készítették:**
A CESCI munkatársai

1406 Budapest, Pf. 7.

www.cesci-net.eucesci@cesci-net.eu

Tartalomjegyzék

1. Jogi akadálymentesítés Európában és a magyar határok mentén.....	2
2. A Jogi akadálymentesítés kezdeményezés harmadik mérföldköve	5
2.1 Határon átnyúló mentés	6
Az alprojekt célkitűzése	6
Az alprojekt keretében megvalósított tevékenységek bemutatása.....	6
Az alprojekt eredményeinek összefoglalása	8
Az alprojekthez meghatározott indikátorok teljesülése	15
Az alprojekt folytatásának lehetőségei.....	16
2.2 Határon átnyúló egészségügyi szolgáltatások megalapozása.....	17
Az alprojekt célkitűzése	17
Az alprojekt keretében megvalósított tevékenységek bemutatása.....	17
Az alprojekt eredményeinek összefoglalása	19
Az alprojekthez meghatározott indikátorok teljesülése	21
Az alprojekt folytatásának lehetőségei.....	21
2.3 A magyarországi ETT-k működésével kapcsolatos tapasztalatok feltárása.....	23
Az alprojekt célkitűzése	23
Az alprojekt keretében megvalósított tevékenységek bemutatása.....	23
Az alprojekt eredményeinek összefoglalása	25
Az alprojekthez meghatározott indikátorok teljesülése	33
Az alprojekt folytatásának lehetőségei.....	33
3. Összegzés, az akadálymentesítés folytatásának lehetőségei	34

1. Jogi akadálymentesítés Európában és a magyar határok mentén

Az elmúlt években növekvő figyelem övezi az EU-n belül meglévő, jogharmonizációs hiányokból fakadó akadályok ügyét. Jóllehet a tagállamok számára kötelező joganyag folyamatosan bővül, és ezek fokozatosan beépülnek minden ország jogrendjébe, a tapasztalat azt mutatja, hogy a közigazgatási rendszerek, valamint a jogszabályi háttér különbségeiből eredően számos jogi és adminisztratív természetű akadály nehezíti a határ mentén élők hétköznapjait és a határon átnyúló együttműködések sikerét.

2015 augusztusában az Unió Regionális Politikai Főbiztossága arra alapozva indította el az akadályok feltárását célzó, **Cross-Border Review**¹ elnevezésű projektjét, hogy az egységes piac megteremtése, az uniós állampolgári jogok egyenlő érvényesülése elképzelhetetlen ezeknek a problémáknak a felszámolása nélkül.

Maga a projekt másfél évig tartott, és

- egyrészt egy szakértői tanulmány összeállítását tartalmazta (*Easing legal and administrative obstacles in EU border regions*²), amely egy átfogó, az európai belső határokat érintő vizsgálat eredményeként összegezte és elemezte a meglévő akadályokat;
- egy adatbázist indított el³, amelyben mind az akadályokkal, mind a felszámolásuk tekintetében már létező jó gyakorlatokkal kapcsolatos információk érhetőek el;
- valamint egy széles körű konzultációs folyamatot foglalt magában (on-line kérdőívészés⁴; tanácsadói műhelyek 11 helyszínen; szakértői munkacsoporti ülések), amely lehetővé tette a helyi szereplők tapasztalatainak becsatornázását, egy közös uniós jelentés elkészítése céljából.

A 2017 elején lezárult projekt eredményeképpen a Bizottság egy Közleményt adott ki, amelyet a 2017. szeptember 20-án, Brüsszelben megrendezett nemzetközi konferencián mutatott be. **A Boosting Growth and Cohesion in EU Border Regions**⁵ (A határrégiók növekedésének és

---

¹ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/european-territorial/cross-border/review/

² https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/studies/2017/easing-legal-and-administrative-obstacles-in-eu-border-regions

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/cooperation/european-territorial/cross-border/factsheets/list.cfm

⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/consultations/overcoming-obstacles-border-regions/

⁵ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/communications/2017/boosting-growth-and-cohesion-in-eu-border-regions

kohéziójának erősítése) címet viselő közlemény kiemeli, hogy a határtérségek problémáinak jelentőségét az adja, hogy ezek a régiók mintegy 40%-át fedik le az EU-nak, itt él az Unió lakosságának közel egy harmada, akik az EU GDP-jének szintén kb. egy harmadát állítják elő. Naponta 1,3 millió uniós munkavállaló lépi át a határt ingázás céljával. A Milánói Műszaki Egyetem kutatói kimutatták, hogy a ma meglévő adminisztratív akadályok teljes felszámolása mintegy 8%-kal növelné ezen határtérségek GDP-jét⁶.

A közlemény az akadályok fokozatos felszámolása érdekében 10 konkrét beavatkozást határozott meg feladatként, és tudósított arról is, hogy a DG REGIO-n belül egy határügyi fókuszpontot (Border Focal Point⁷) hoz létre, amely az akadálymentesítéssel kapcsolatos tudásmegosztás fóruma, koordinátora lesz.

A BFP 2018 elején meg is kezdte munkáját, és a DG Regio elindította a Boosting platformot a Futurium portálon. Ezzel párhuzamosan megkezdődött a közlemény 10 akciójának megvalósítása is. A határon átnyúló on-line szolgáltatásokkal kapcsolatos diszkrimináció tilalmára vonatkozó uniós rendelet (az ún. Geo-blocking Rendelet⁸) ennek a folyamatnak az eredményeként azonosítható be.

Ugyancsak a Közlemény eredményeként jelentette meg a DG Regio és az AEBR az ún. B-Solutions felhívást⁹, amelynek keretében a helyi szereplők azonosíthatnak be megoldandó akadályokat, és fogalmazhatnak meg megoldási javaslatokat 2019 őszéig. Az első felhívás során 10 pályázatot sikerült kiválasztani támogatásra. A feldolgozásra kerülő akadályok sok területet érintenek, a végzettségek elismerésétől a kétnyelvűség biztosításán át a kistermelők határon túli megjelenésének szabályozásáig. Ezek a példák segíthetik az uniós ECBM eszköz bevezetését is.

A Bizottság kezdeményezésével párhuzamosan, 2015 második felében indított konzultációs folyamatot a soros luxemburgi elnökség egy új jogi eszköz, az ún. **Határon Átnyúló Európai Egyezmény (European Cross-Border Convention, ECBC)** témájában. Az ECBC a szomszédos országok eltérő szabályozási környezetéből eredő problémákat úgy kezelné, hogy ideiglenesen és területi korlátozással lehetővé tenné a szomszédos ország vonatkozó jogszabályainak alkalmazását.

---

⁶ Camagni et alii (2017): *Quantification of the effects of legal and administrative border obstacles in land border regions* (EC, Brussels) <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/151ca695-b92f-11e7-a7f8-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>

⁷ <https://ec.europa.eu/futurium/en/border-regions/terms/all/Border%20Focal%20Point>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018R0302>

⁹ <https://www.b-solutionsproject.com/>

A luxemburgi elnökség által létrehozott munkacsoport, amelynek a Külgazdasági és Külügyminisztérium, valamint a CESCI is tagja volt, 2017 júniusában nyújtotta be az önkéntességen alapuló új jogi eszközre vonatkozó javaslatát az Európai Bizottságnak, ami a Bizottság részéről pozitív fogadtatásban részesült, és az említett bizottsági közleménybe is bekerült. 2018 májusára pedig a kezdeményezés bekerült az új költségvetési időszakhoz kapcsolódó kohéziós politikai rendeletcsomagba is, immár European Cross-Border Mechanism (ECBM)¹⁰ néven. Az kérdés súlyát jól jelzi, hogy az akadálymentesítés a kohéziós politikát meghatározó jogszabályi környezet részévé vált. **Magyarországon** a CESCI az Igazságügyi Minisztérium támogatásával indította el 2016-ban a **Jogi akadálymentesítés** kezdeményezést. Az **első projekt** eredményesen zárult, a CESCI munkatársai 10 stakeholder-műhely, több mint 30 interjú, egy európai joggyakorlat-gyűjtemény és közel 250 jogszabály vizsgálata segítségével 39 jogi-adminisztratív természetű akadály hátterét tárták fel, és fogalmaztak meg a szükséges esetekben javaslatokat, európai jó példák alapján. A közel 600 oldalas dokumentáció négy területet (határ menti mobilitás, egészségügy, munkaerő-mobilitás és rövid ellátási láncok – helyi termékek) kiemelten kezelt, és két horizontális témát is érintett, amelyek az akadályok módszeres (nem alkalmoszerű) kezelését segíthetik: az első az akadálymentesítés potenciális intézményi hátterét vázolta fel, a második pedig az információhiányok felszámolását irányozta elő.

A minisztérium támogatásával az egyesület 2017-ben négy témában folytatta tovább a munkát. A **második jogi akadálymentesítési projekt** keretében egyrészt a mentőautók határon átnyúló mozgását megkönnyítő javaslatot tett; másrészt összefoglalta a helyi termékek határon átnyúló kereskedelmével kapcsolatos lehetséges megoldásokat; harmadrészt kidolgozott egy végrehajtási jogszabálytervezetet a szerbiai EGTC-törvény elfogadását segítő (ehhez a tevékenységhez kapcsolódóan egy nemzetközi konferenciát is rendezett, mintegy 200 résztvevővel Újvidéken); valamint megvizsgálta az egyes élethelyzetekhez kapcsolódó határon átnyúló interakciókra vonatkozóan elérhető információforrásokat, és javaslatot tett ezek integrációjára („mindent egy helyen”).

A projekttel párhuzamosan az igazságügyi miniszter felkérésére a CESCI munkatársai kidolgozták egy „akadályelhárító” tárcaközi munkacsoport felállítására vonatkozó javaslatot, valamint pályázati dokumentációt állítottak össze, egy **V4-es szintű mechanizmus** elindításának megalapozása érdekében. A mechanizmus kialakítására vonatkozó javaslatot három további partner bevonásával a CESCI munkatársai 2018 folyamán ki is dolgozták.

2018-ban újabb mérföldkövéhez érkezett a *Jogi akadálymentesítés a magyar határok mentén* elnevezésű kezdeményezés, három tématerület feldolgozásával.

---

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A373%3AFIN>

2. A Jogi akadálymentesítés kezdeményezés harmadik mérföldköve

A *Jogi akadálymentesítés* kezdeményezés harmadik mérföldkövének megvalósítására 2018-ban került sor. A projekt célja az volt, hogy a két korábbi projekt során szerzett ismeretek, valamint az EU-s tapasztalatok alapján továbbvigye az előző kezdeményezések eredményeit.

A tevékenységek három fő témát érintettek. Egyrészt a 2017-ben a mentőautók határon átnyúló mozgására vonatkozó magyarországi vizsgálat eredményeit kívántuk kiegészíteni a szomszédos országok szakpolitikai környezetének feltárásával. Másrészt egy 2005-ben kidolgozott, az egészségügyi szolgáltatások határon átnyúló megosztását célzó tanulmány vizsgálatait frissítettük és egészítettük ki az időközben jelentősen átalakult uniós szabályozási környezet fényében. A tanulmány nyugat-európai jó gyakorlatok alapján elemezte a regionális szintű határ menti integrált betegellátás feltételeit a magyar határok mentén. A projekt harmadik alprojektjének eredeti célja az volt, hogy a 2018-ban induló uniós költségvetési tervezési folyamathoz kapcsolódóan tervezett ETT-rendelet felülvizsgálathoz rendszerezze a magyarországi ETT-k tapasztalatait a rendelet hibás, illetve példaértékű alkalmazásával kapcsolatban, és tegyen javaslatot a rendelet módosítására. A 2018. augusztus 17-ei keltezésű Bizottsági Jelentés azonban arra a következtetésre jutott, hogy az ETT-rendelet további módosítása helyett más jellegű tevékenységekre van szükség. Ezzel együtt a magyarországi helyzetkép tisztázását, az észlelhető jogi nehézségek összegyűjtését, valamint a jó gyakorlatok számbavételét nem vetettük el.

Az alábbiakban összefoglaljuk a 2018-as *Jogi akadálymentesítés* projekt eredményeit.

2.1 Határon átnyúló mentés

Az alprojekt célkitűzése

Az alprojekt célja, hogy a két korábbi *Jogi akadálymentesítés* projekt során szerzett ismeretek, tapasztalatok alapján továbbvigye az előző kezdeményezések eredményeit, és elindítson egy határon átnyúló mentési diskurzust Magyarország és a szomszédos EU-tagállamok részvételével. A határon átnyúló mentés szempontjából igyekeztünk feltárni a szomszédos országok hatóságainak álláspontját, a témával kapcsolatos meglévő szakpolitikai irányvonalakat, mely közelebb visz a többoldalú jogszabály-harmonizációra vonatkozó javaslatok megfogalmazásához.

Az alprojekt keretében megvalósított tevékenységek bemutatása

Az alprojekt gazdája Hüse-Nyerges Enikő projektmenedzser volt, a munkaterv 2018. május 29-én készült el.

Interjúzás

A projektrész keretében felvettük a kapcsolatot az illetékes határon túli intézményekkel, és személyes interjúk keretében gyűjtöttünk információt a mentési és sürgősségi ellátó rendszer működésének részleteiről.

Interjúalanyaink:

- **Alexander Heller**, központvezető - Landessicherheitszentrale Burgenland (Burgenlandi Mentőszolgálat), Ausztria
- **Valerija Bartolić**, igazgató – Zavod Za hitnu medicinu koprivničko-križevačke županije (Kapronca-Kőrös megyei Sürgősségi Intézet), Horvátország
- **Mirjana Hanžeković**, igazgatóhelyettes – Zavod Za hitnu medicinu koprivničko-križevačke županije (Kapronca-Kőrös megyei Sürgősségi Intézet), Horvátország
- **Tomislav Novinščak M.D.**, igazgató – Zavod Za hitnu medicinu međimurske županije (Muraköz megyei Sürgősségi Intézet), Horvátország
- **Gencsi László**, vezérigazgató-helyettes – Ambulance Service Oradea (Nagyvárad Mentőszolgálat), Bihor, Románia
- **Daniel Grabar**, a sürgősségi központ vezetője – Splošna bolnišnica Murska Sobota (Muraszombati Általános Kórház), Szlovénia
- **Ivan Tibaut**, igazgató – Območne enote ZZZ Murska Sobota (Szlovén egészségbiztosító regionális központja), Szlovénia

A szlovák hatóságokkal ez ideig, rajtunk kívül álló okok miatt, nem sikerült elkészíteni az interjút.

Az interjúkat 2018. augusztus 31. és szeptember 14. között készítettük el.

Interaktív szeminárium

November 13-án, Budapesten került megrendezésre az az interaktív szeminárium, melynek során az érintettek közötti személyes kapcsolatok megalapozása, valamint a szabályozási harmonizáció lehetséges kereteinek összefoglalása volt a cél.

A szemináriumra meghívtuk a hazai és szomszédos országok területileg illetékes (határ menti) szakmai szervezeteinek vezetőit, valamint az illetékes minisztériumok, állami intézmények képviselőit.

A szeminárium résztvevői:

- **Alexander Heller** - Landessicherheitszentrale Burgenland (AT)
- **Mag. Erich Hohenkamp** – Land Burgenland (AT)
- **Mag. Christine Philipp** – Land Burgenland (AT)
- **Valerija Bartolić** – Zavod Za hitnu medicinu koprivničko-križevačke županije (HR)
- **Mirjana Hanžeković** – Zavod Za hitnu medicinu koprivničko-križevačke županije (HR)
- **Tomislav Novinščak M.D.** – Zavod Za hitnu medicinu međimurske županije (HR)
- **Dr. Juca Dacian** – DSU Romania (RO)
- **Gencsi László** – Ambulance Service Oradea, Bihor (RO)
- **Kurucz László** - Ambulance Service Oradea, Bihor (RO)
- **Daniel Grabar** – Splošna bolnišnica Murska Sobota (SI)
- **Ivan Tibaut** – Območne enote ZZZ Murska Sobota (SI)
- **Marianna Kozmannová** – Ministerstvo zdravotníctva (SK)
- **Lucia Mesárošová** – Operačné stredisko záchranej zdravotnej služby Slovenskej republiky (SK)
- **Michal Škvarka** – Ministerstvo zdravotníctva (SK)
- **Dr. Golopencza Pál** – Országos Mentőszolgálat (HU)
- **Dr. Jova Anett** – Országos Mentőszolgálat (HU)
- **Dr. Kőrösi László** – Nemzeti Egészségügyi Alapkezelő (NEAK)(HU)
- **Hüse-Nyerges Enikő** – CESCI (HU)
- **Dr. Jankai Norbert** – CESCI (HU)
- **Ocskay Gyula** – CESCI (HU)
- **Szilágyi Szilvia** – CESCI (HU)

A szemináriumra meghívtuk az Emberi Erőforrások Minisztériuma EU és Nemzetközi Egészségügyi és Szociális Ügyekért Felelős Osztályának munkatársait, azonban előzetes visszajelzésükkel ellentétben ők végül nem vettek részt az egyeztetésen.

Az interjúk során azt tapasztaltuk, hogy az angol nyelv használata korlátozta a téma részleteinek kifejtését és megértését, így a résztvevők aktív részvételének ösztönzése érdekében a szemináriumot 6 nyelven (magyar, szlovák, német, szlovén, horvát, román), szinkrontolmácsok bevonásával rendeztük meg.

A szemináriumot megelőzően, az Országos Mentőszolgálat jóvoltából a résztvevőknek lehetősége nyílt meglátogatni a szervezet budapesti mentésirányító központját, melynek során dr. Golopencza Pál, szolgálatvezető főorvos mutatta be a központ működését és felépítését.

Az alprojekt eredményeinek összefoglalása

Az alprojekt kiindulási pontja

A kiindulási pontot a CESCI 2017-es elemzése¹¹ jelentette, melynek keretében egy átfogó, konkrét jogszabályi és szakpolitikai javaslatokat tartalmazó tanulmány készült a határon átnyúló mentés megszervezésének lehetőségeiről – kizárólag magyar szempontból.

A tanulmányban tematikus bontásban elemeztük a határon átnyúló sürgősségi mentés megvalósításának feltételeit, majd ezekhez kapcsolódóan megfogalmaztuk jogi és szakpolitikai javaslatainkat.

A megfogalmazott javaslatok és a beazonosított nehézségek alapján láttuk szükségesnek a szomszédos országok illetékes hatóságainak bevonását, annak érdekében, hogy feltárjuk ezen hatóságok álláspontját a meglévő szakpolitikai irányvonalakat és fejlesztéseket illetően, így egészítve ki és fejlesztve tovább a magyar viszonyokat feltáró vizsgálat eredményeit.

---

¹¹ Eredmények (2. mérföldkő: Egészségügyi integráció): <http://legalaccess.cesci-net.eu/merfoldkovek/jogi-akadalymentesites-2/egeszsegugyi-integracio/eredmenyek-2-merfoldko-egeszsegugyi-integracio/>

Az interjúk főbb megállapításai, eredményei

Az alábbi táblázatban témakörönként foglaljuk össze az interjúzás legfőbb megállapításait.

TÉMAKÖR	AUSZTRIA	HORVÁTORSZÁG	ROMÁNIA	SZLOVÁKIA ¹²	SZLOVÉNIA
Szervezeti felépítés	<ul style="list-style-type: none"> • szabályozás és szakmai koordináció: Egészségügyi Minisztérium • végrehajtás: tartományi mentőszolgálatok, esetenként országos szolgáltatókkal (pl. Vöröskereszt) 	<ul style="list-style-type: none"> • szabályozás: Egészségügyi Minisztérium • szakmai koordináció: Nemzeti Sürgősségi Intézet • végrehajtás: 21 megyei központ, melyeket az önkormányzatok tartanak fenn 	<ul style="list-style-type: none"> • szabályozás: Egészségügyi Minisztérium • szakmai koordináció: Departamentul pentru Situații de Urgență • végrehajtás: 2 szinten – (1) SMURD (a tűzoltóság mellett) és (2) megyei mentőszolgálatok 	<ul style="list-style-type: none"> • szabályozás: Egészségügyi Minisztérium • szakmai koordináció: nincs információ • végrehajtás: 1 országos operatív vezénylési központ és 13 állami és magán szolgáltató 	<ul style="list-style-type: none"> • szabályozás és szakmai koordináció: Egészségügyi Minisztérium • végrehajtás: 10 sürgősségi központ a nagyobb kórházak mellett (fenntartó a nemzeti szint)
Finanszírozás	<ul style="list-style-type: none"> • finanszírozó: 50% tartomány -50% város • fix éves keret az autók fenntartására és a személyzetre • a kórházba szállítást sávós km-tábla alapján téríti az egészségpénztár 70%-ig 	<ul style="list-style-type: none"> • finanszírozó: Megyei Egészségügyi Intézet + önkormányzat + saját bevételek (sport, kulturális rendezvények) • havi fix keret + évi egyszer kérhetnek pénzt infrastruktúrafejlesztésre 	<ul style="list-style-type: none"> • finanszírozó: Minisztérium • fix éves keret az előző évi esetszámok alapján • extra támogatás kérhető 	nincs információ	<ul style="list-style-type: none"> • finanszírozó: társadalombiztosító és egyéb önkéntes biztosítók • fix éves keret a dolgozói létszám + extra bevétel a betegszállításból • a sürgősségi ellátást esetszám alapján térítik

¹² Interjú hiányában, a táblázat a szemináriumon elhangzott információk alapján került kitöltésre.

TÉMAKÖR	AUSZTRIA	HORVÁTORSZÁG	ROMÁNIA	SZLOVÁKIA ¹²	SZLOVÉNIA
Mentő- egységek	<p>3 szintű rendszer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mentőkocsi: orvos a fedélzeten és használhat megkülönböztető jelzést 2. mentőszállító: szükséges orvos 3. betegszállító autó 	<p>2 szintű rendszer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. orvossal 2. asszisztenssel <p>(betegszállítás nem minden megyében van)</p>	<p>4 szintű rendszer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. C2 nagyautó (rohamkocsi): orvos, ápoló, sofőr 2. kisautó: orvossal 3. B2: asszisztens és sofőr 4. betegszállító. 	nincs információ	<p>3 szintű rendszer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. orvos, asszisztens, sofőr 2. 2 asszisztens, sofőr 3. betegszállító <p>(nincsenek mentőtisztek, a sofőrnek is van egészségügyi végzettsége)</p>
Helyszínre érkezés időlimitje	nincs információ	ajánlás: városban 10 perc, városon kívül 20 perc	szabályozás szerint: városban 11 perc, városon kívül 15 perc	szabályozás szerint: a mentőegységnek 2 percen belül el kell indulnia a helyszínre	nincs információ
Határátlépés	nincs információ	szabályozás nélküli gyakorlat: a kaproncai tapasztalat szerint ellenőrzés nélkül átgengedik őket	szabályozás nélküli gyakorlat: sürgős esetben a diplomata sávot használják, 2-3 perces ellenőrzés	nincs információ	nincs információ

TÉMAKÖR	AUSZTRIA	HORVÁTORSZÁG	ROMÁNIA	SZLOVÁKIA ¹²	SZLOVÉNIA
Működési engedélyek	<ul style="list-style-type: none"> • tárgyi feltételek: állami szinten rögzített szolgáltatók; • személyi feltételek: szükséges a diplomák hitelesítése és kamarai tagság 	<ul style="list-style-type: none"> • személyi feltételek: szükséges a diplomák hitelesítése és kamarai tagság + speciális tréningek 4 évente 	<ul style="list-style-type: none"> • tárgyi feltételek: állami szinten rögzített szolgáltatók; • személyi feltételek: szükséges a diplomák hitelesítése és kamarai tagság + speciális kurzusok 	nincs információ	<ul style="list-style-type: none"> • tárgyi feltételek: állami szinten rögzített szolgáltatók; • személyi feltételek: szükséges a diplomák hitelesítése és kamarai tagság + speciális tréning (angol nyelven is elérhető)
Megkülönböztető jelzések	<ul style="list-style-type: none"> • minimumkövetelmény: speciális (állami szintű) végzettséggel rendelkező, 2 fő ápoló/orvos a fedélzeten • engedélyezés: tartományi szinten fut 	<ul style="list-style-type: none"> • minimumkövetelmény: a személyi feltételeknél említett speciális tréning • engedélyezés: állami szinten 	<ul style="list-style-type: none"> • minimumkövetelmény: speciális 1 hónapos kurzus a sofőrök számára • engedélyezés: állami szinten 	nincs információ	<ul style="list-style-type: none"> • nemzeti szintű szabályozás • a válaszadók szerint nem zárja ki a magyar mentőket
Adminisztratív-technikai feltételek	<ul style="list-style-type: none"> • Állami szinten meghatározott minimumkövetelmények a felszerelésre. 	<ul style="list-style-type: none"> • állami = európai minimumkövetelmények a felszerelésre, de megyei szinten döntenek az eszközök típusáról és a hatóanyagok mennyiségéről (kontinentális vs. tengerparti részek) 	<ul style="list-style-type: none"> • felelősségbiztosítás: hazai érvényesség – a minisztérium intézi, de a megyei szervek fizetik • kérdés: útdíjak fizetése? • állami minimumkövetelmények a felszerelésre, de a beszerzésről megyei szinten döntenek 	<ul style="list-style-type: none"> • felvetették a betegadatok megosztásának kérdését 	<ul style="list-style-type: none"> • felelősségbiztosítás: a válaszadóknak utána kell járnia • európai minimumkövetelmények • riasztásnál az egységek összetételéről az orvos dönt

TÉMAKÖR	AUSZTRIA	HORVÁTORSZÁG	ROMÁNIA	SZLOVÁKIA ¹²	SZLOVÉNIA
Segélyhívó központok	<ul style="list-style-type: none"> • országos és tartományi hívószámok (nincs 112) 	<ul style="list-style-type: none"> • hívószám: 112 + saját országos mentős szám • megyei diszpécserközpontok: egy műszakban két ember 	<ul style="list-style-type: none"> • 112 a hívószám • a tűzoltókkal közös megyei diszpécserközpontok • folyamatos orvosi jelenlét 	<ul style="list-style-type: none"> • hívószámok: 112 és 155 • kerületi diszpécserközpontok: általában van magyarul beszélő kolléga 	<ul style="list-style-type: none"> • hívószám: 112 • 2 országos központ Mariborban és Ljubljánban
Rádió-rendszerek	<ul style="list-style-type: none"> • közös hálózat a rendvédelmi szerveknek, eltérő, de átjárható frekvenciákkal • nemzeti szintű hálózat, de a tartományok felelősek a fenntartásért • TETRA • a tartományok közötti korlátozott elérést (csak mentők) biztosító megosztásra van gyakorlat 	<ul style="list-style-type: none"> • közös hálózat a rendvédelmi szerveknek (kivéve katonaság), eltérő, zárt frekvenciákkal • nemzeti szintű hálózat, fenntartó a rendőrség • TETRA • megoldás lehet a telefonos elérés 	<ul style="list-style-type: none"> • közös hálózat a rendvédelmi szerveknek (kivéve katonaság), eltérő frekvenciákkal • csak a diszpécserközpontok tudnak másik frekvenciára kapcsolódni • nemzeti szintű hálózat, fenntartó az STS kommunikációs vállalat • TETRA • ha már nem éri el a saját hálózatukat, telefonon kommunikálnak 	<ul style="list-style-type: none"> • TETRAPOL rendszert használnak 	<ul style="list-style-type: none"> • közös hálózat a rendvédelmi szerveknek, eltérő, zárt frekvenciákkal • nemzeti szintű hálózat, fenntartó a Minisztérium • az eszközök jelen pillanatban nem kompatibilisek-e a határon túli hálózattal, de fejlesztés alatt áll a rendszerük • megoldás lehet a telefonos elérés

TÉMAKÖR	AUSZTRIA	HORVÁTORSZÁG	ROMÁNIA	SZLOVÁKIA ¹²	SZLOVÉNIA
Nyelvi tényező	<ul style="list-style-type: none"> a többség tud angolul vannak magyarul beszélő mentősök és kórházi dolgozók 	<ul style="list-style-type: none"> szolgálatszervezésnél szempont az angoltudás a legtöbb mentős tud angolul, a diszpécserek kevésbé DE a határ mentén élők nem tudnak angolul az életmentéshez nem feltétlenül szükséges kommunikálni 	<ul style="list-style-type: none"> szolgálatszervezésnél figyelembe veszik, hogy mindig legyen magyarul tudó diszpécser és mentős az adott szolgálatban nincs a nyelvi kérdésekre vonatkozó előírás sem a szervezésnél, sem a végzettségnél 	<ul style="list-style-type: none"> szinte minden szolgálatban vannak magyarul beszélők előnyt élveznek az idegen (EN, DE, HU, RUS) beszélő operátorok a szolgálatszervezésnél hivatalosan nem szempont 	<ul style="list-style-type: none"> nincs előírás, de majdnem mindenki tud angolul (van németül, horvátul, magyarul tudó is) igyekeznek magyarul beszélő diszpécsert felvenni, eddig sikertelenül
Együttműködés	<ul style="list-style-type: none"> szükséges a politikai akarat Magyarország vonatkozásában hiányoznak az összeköttetések a Fertő-tó környékén végeznek mentést a magyar oldalon is 	<ul style="list-style-type: none"> 5-10 km-es határ menti sávot tartanak reálisnak, ami katasztrófa helyzetben több is lehet nem lenne nagy esetszám, de fontos lenne, hogy szükség esetén átmehessenek (itt a Dráva jelent szűk keresztmetszetet) bilaterális egyezményt javasolnának 	<ul style="list-style-type: none"> szakmai kapcsolatuk a debreceni mentősökkel van a betegszállítás terén az együttműködés nagyban függ a személyi kérdésektől 15-20 km-es határ menti sávot tartanak reálisnak román oldalon jó a mentőellátottság, de a magas szintű debreceni kórház elérése fontos lenne 	<ul style="list-style-type: none"> az Egészségügyi Minisztérium nyitott az együttműködésre 	<ul style="list-style-type: none"> nem lenne nagy esetszám, de fontos lenne, hogy szükség esetén átmehessenek, mert vannak területek, ahonnan nehezen érik el a szlovén kórházakat Szombathellyel van kapcsolatuk, de a nyelvi nehézségek miatt megghiúsult a szorosabb együttműködés

A szeminárium főbb megállapításai, javaslatai

A találkozót Ocskay Gyula, a CESCI főtitkárának előadása nyitotta, melyben bemutatta az egyesület jogi akadálymentesítési kezdeményezését. Ezt követően a szeminárium résztvevői mutatkoztak be, majd Hüse-Nyerges Enikő, a CESCI projektmenedzsere ismertette az előző évben megvalósult mentős projektrész eredményeit.

Dr. Golopencza Pál, az Országos Mentőszolgálat szolgálatvezető vezető főorvosa az előadáshoz kapcsolódóan kiemelte, hogy a folytatás lehetőségét jelen pillanatban bilaterális egyezmények keretében tudja elképzelni. Másrészt szorgalmazta a szomszédos országok legfőbb operatív vezetői közötti közvetlen telefonos összeköttetés kialakítását az együttműködés elősegítése érdekében.

Az első interaktív szekció a mentőautók szabad határátkelését és működését akadályozó jogi és adminisztratív tényezők számbavételét célozta az érintett országokban. A résztvevők a következő akadályokról számoltak be:

- a tapasztalatok alapján a hatóságok igyekeznek segíteni a mentőautók gyors határátlépését (például diplomatasáv használata), de erre vonatkozó szabályozás sehol se létezik;
- a határátlépés után nem tudnak megkülönböztető jelzést használni, illetve használat esetén magyar oldalon büntetést kapnak;
- a rádiós hálózatok az országhatároknál elvégződnek, amelyre jelenleg a mobiltelefon használata jelent megoldást;
- a nyelvi akadályok megítélése határszakaszonként eltérő, mely a kisebbségek jelenlétével magyarázható; a diszpécserek és a mentőegységek szolgálatszervezésénél a nyelvi kompetenciák nem képeznek hivatalos szempontot, azonban a gyakorlatban mindig odafigyelnek erre a tényezőre;
- a mentőautók és a személyzet engedélyeire és felszerelésére vonatkozó szabály nem egységes, de komoly szakmai eltérésekről nincs szó, így ezt az akadályt könnyen áthidalhatónak értékelik a résztvevők;
- habár a kórházi sürgősségi ellátás vonatkozásában viszonylag jól működik az EU-s szabályozás, a mentés pénzügyi elszámolására vonatkozó mechanizmusok teljesen hiányoznak.

Elhangzott továbbá, hogy a betegek életének mentése során időnként kénytelenek megszegni a szabályokat, amit utólagosan, rengeteg papírmunka árán rendeznek el. A résztvevők meghatároztak továbbá néhány gócpontot (pl. Rajka és környéke, a szlovén határ menti nehezen megközelíthető területek), ahol kiemelt jelentőséggel bírna az együttműködés.

A második szekció az együttműködés további lépéseit igyekezett feltérképezni, melynek eredményeként a résztvevők országonként meghatározták a bevonandó szereplők körét: (1) határ menti mentőszolgálatok, (2) a szakpolitikai koordinációért felelős központi szerv, (3) az illetékes minisztériumok, (4) állami és magán biztosítók. A központi szakmai szervezet Ausztria esetében a Minisztérium, míg a többi esetben elkülönül a kettő.

Operatív szakmai szinten, a résztvevők javaslatot tettek többek között

- az intézményközi egyszerű és gyors elérhetőség biztosítására, azaz egy jól körülhatárolt kapcsolattartási mechanizmusra;
- az engedélyek tekintetében egy nemzetközi (akár EU-s szintű) minősítő rendszer és közös tanúsítvány kidolgozására;
- nemzeti koordinációs központok felállítására, akikhez delegálják a határ menti együttműködés szervezését és a folyamatos kapcsolattartást;
- tolmácsügyletek létesítésére (a nagyszámú külföldi turista miatt sok esetben jelen pillanatban is nagy segítséget jelentene a közvetlen határtérségeken kívül is);
- és a TETRA rádiós hálózatok és eszközparkok kialakítására és összehangolására, melyet a résztvevők rövidtávon is lehetségesnek látnak mind technikai, mind finanszírozási szempontból.

Az együttműködés hosszú távú erősítése érdekében az államközi kapcsolatok mellett - helyi szinten is el kellene kezdeni a kapcsolatok kialakítását, újraépítését személyes egyeztetések útján, akár EU-s projektek keretében.

Az alprojekthez meghatározott indikátorok teljesülése

INDIKÁTOR MEGNEVEZÉSE	ELŐIRÁNYZAT	TELJESÍTÉS
Interjúk szomszédos országbeli szakértőkkel	5 db	5 db
Megrendezett nemzetközi szeminárium a mentés jogi harmonizációja érdekében	1 db	1 db
A szemináriumon résztvevő uniós tagállamok száma	6 ország	6 ország
A szeminárium résztvevőinek száma	30 fő	28 fő ¹³
Összefoglaló jelentés a határon átnyúló mentés harmonizációs feladatairól	1 db	1 db

¹³ Az Emberi Erőforrások Minisztériumának EU és Nemzetközi Szervezetek Főosztálya előzetesen egy fejlesztési és egy jogi referenst delegált a rendezvényre, akik azonban nem tudtak megjelenni a találkozón.

Az alprojekt folytatásának lehetőségei

A projekt folytatására 3 szinten, de párhuzamosan, a szinergiákat folyamatosan szem előtt tartva látunk lehetőséget.

- 1) Európai uniós szint:** a projekt keretében megfogalmazott problémákat, akadályokat, illetve megoldási lehetőségeket érdemes lenne európai szinten megosztani, kiemelt figyelmet fordítva az illetékes, a jogharmonizációt támogató EU-s intézmények megszólítására.
- 2) Államközi szint:** a bi- vagy multilaterális jogharmonizáció érdekében szükséges lenne a projekt során megkezdett szakmai egyeztetés folytatása immár minden központi szerv bevonásával, beleértve a minisztériumokat, intézményeket és biztosítókat. A rendszeres találkozási alkalmak biztosítása egyértelműen hozzájárul a hosszú távú szakmai diskurzus kialakulásához.
- 3) Helyi szint:** a gördülékeny határ menti együttműködés érdekében szükségesnek tartjuk az akár határszakaszonként egymástól független, a személyes kapcsolatok kialakulását és megerősödését, valamint a szakmai egyeztetést (közös gyakorlatok, tanulmányutak, stb.) szolgáló találkozók szervezését.

2.2 Határon átnyúló egészségügyi szolgáltatások megalapozása

Az alprojekt célkitűzése

Az alprojekt tevékenységeit az előző évek vizsgálatai alapozták meg. Már a 2016-os első projekt keretében is kiemelt területként szerepelt a határon átnyúló egészségügyi integráció¹⁴ – a beazonosított akadályok és problémák számának köszönhetően. 2017-ben a második mérföldkő keretében külön tanulmány¹⁵ készült, amelyben a kérdéskör (határon átnyúló mentés és betegmobilitás) jogi kereteit vizsgáltuk.

A jelen alprojekt a következő célokat tartalmazta:

- a határ menti perifériákon élők életlehetőségeinek, szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása,
- az Európa Unió és a nemzeti jogszabályok által biztosított betegjogok érvényre juttatása,
- a határon átnyúló betegmobilitás fejlesztése, a létező nyugat-európai minták és uniós szabályozási keretek alapján,
- a határ menti területi integráció erősítése,
- a fentieknek megfelelően annak vizsgálata, hogy miként és milyen feltételek között lehetne kialakítani határon átnyúló ellátási körzeteket Magyarországon, illetve magyarországi kórházak részvételével.

Az alprojekt keretében megvalósított tevékenységek bemutatása

1. Kérdőívezés

Kérdőívet állítottunk össze és küldtünk ki határ menti önkormányzatok (53 db) és kórházak (55 db) számára, amelyben elsősorban azt vizsgáltuk, hogy az adott önkormányzatnak, illetve kórháznak van-e nemzetközi kapcsolatrendszere, illetve érintett-e határon átnyúló egészségügyi együttműködésben, projektben. A kérdőívben a megszólított intézmények részletesen bemutathatták az adott együttműködés szakmai tartalmát, földrajzi területét, elvárt eredményeit, megvalósítási időkereteit.

---

¹⁴ Ajánlások gyűjteménye (1. mérföldkő – 2016): <http://legalaccess.cesci-net.eu/ajanlasok-gyujtemenye/>

¹⁵ Eredmények (2. mérföldkő: Egészségügyi integráció): <http://legalaccess.cesci-net.eu/merfoldkovek/jogi-akadalymentesites-2/egeszsegugyi-integracio/eredmenyek-2-merfoldko-egeszsegugyi-integracio/>

Összesen 13 önkormányzat, illetve önkormányzati szervezet, valamint 13 kórház töltötte ki a kérdőívünket, de használható információhoz sajnos nem jutottunk hozzá: konkrét határon átnyúló egészségügyi együttműködésre egy válaszadó se tudott példával szolgálni.

2. Interjúzás

Négy kórházban sikerült interjúznunk, további négyet megszólítottunk, de többszöri megkeresésünkre sem sikerült időpontot kapnunk. A négy interjú nagyon hasznos terepi tapasztalatokkal szolgált, amelyeket beépítettünk az elemzésbe. Írásban feltett kérdéseinkre kaptunk választ a NEAK-tól, ahol a személyes interjút nem tudták vállalni.

3. Nyugat-európai tanulmányút (2018. november 12-16.)

Annak érdekében, hogy egyrészt ismereteket és tapasztalatokat gyűjtsünk a jól működő nyugat-európai gyakorlatokról, másrészt hogy a szakma képviselői számára demonstráljuk, a szolgáltatásmegosztás előnyeit, tanulmányutat szerveztünk a francia-belga, valamint a német-holland határra. E két régióban a határon átnyúló betegmobilitásnak évtizedes tapasztalatai vannak, és kiépült intézményrendszere működik. A két tanulmányutat szervezési és finanszírozási okokból összevontuk. A tanulmányút résztvevői (a CESCI által felkért vezető szakértő, az EMMI, a NEAK, az esztergomi Vaszary Kolos Kórház munkatársa, valamint a CESCI csoportvezető tolmácsa) így egy hét alatt járta be kisbusszal mindkét határtérséget, és interjúzta végig az ottani szakembereket. A tanulmányút tapasztalatait egy záró műhelyen összegeztük, és az útról szakmai összefoglaló is készült, amely a tanulmány mellékletét képezi, tanulságait szintén beépítettük a tanulmányba – néhány további jó példával együtt.

4. Adatgyűjtés

Az alprojektnek fontos tevékenysége lett volna a határ menti betegmobilitásra vonatkozó adatok gyűjtése, ami főként az egészséggazdasági vizsgálatokat volt hivatott segíteni. A kutatás során azonban kizárólag az esztergomi Vaszary Kolos Kórháztól sikerült megkapnunk a szlovák Dôvera Biztosítóval kötött szerződés keretében finanszírozott kezelések adatait 2010-től 2017-ig. A NEAK-nak eljuttatott adatkérésünk nem eredményezett használható adatsort, mivel az ott tárolt adatokból csak rendkívül fáradságos módon lett volna kinyerhető az általunk kért információ. Az esetnek mindazonáltal fontos tanulsága, hogy szükség volna a határ menti betegmobilitással kapcsolatos monitoringtevékenységek, illetve az ehhez szükséges adatbázis biztosítására.

5. Jogszabály-vizsgálat

A CESCI által felkért vezető szakértő átfogóan elemezte a határ menti betegmobilitás jogszabályi hátterét, kezdve a határ menti együttműködések nemzetközi jogi kereteivel (külön hangsúlyozva a Madridi Keretegyezmény szerepét), uniós gyakorlatát, bemutatva a vonatkozó uniós ágazati szabályozás evolúcióját (a migráns munkavállalók szociális biztonságára vonatkozó 1971-es EGK-rendelettel egészen a 2011-es határon átnyúló betegjogi irányelvig), valamint a kapcsolódó magyar szabályozást (a belső jogszabályokat, a szomszédos országokkal érvényben lévő kétoldalú megállapodásokat és az uniós szabályok honosításának eredményeit), valamint a határon átnyúló ellátásokhoz kapcsolódó finanszírozási kérdések jogi hátterét.

A vizsgálat kitért két korábbi (2005-ös, 2011-es) vizsgálat eredményeinek összegzésére, a mai helyzettel történő összevetésükre, valamint a (projekt szintű és a konkrét egyedi ellátást célzó) finanszírozási kérdésekre is.

Az alprojekt eredményeinek összefoglalása

A tanulmány legfőbb megállapításai:

- a határon átnyúló intézményes együttműködés jogi, szakpolitikai és finanszírozási keretei (főként az EU-tag szomszédokkal) adottak;
- a határon átnyúló betegmobilitás szabályozási keretei minden szomszédos országgal kapcsolatban rendelkezésre állnak;
- a magyarországi példák a határon átnyúló egészségügyi együttműködésre kezdetlegesek, és az uniós csatlakozás óta csak minimális fejlődést mutatnak;
- ugyanakkor a betegmobilitás intenzitása folyamatosan nő, ennek különböző adminisztratív, kapacitásbeli és finanszírozási következményei vannak;
- az ellátások finanszírozására vonatkozóan többféle gyakorlat alakult ki az adott küldő ország státusza, valamint a páciens biztosított jogviszonya alapján (vö: 1. táblázat);
- ugyanakkor a határmenti betegmobilitás kérdése nem kizárólag finanszírozási kérdésként kezelendő, hiszen a megfelelő szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyetemes jog, amit számos vonatkozó uniós jogszabály garantál.

1. táblázat: Az ellátások tipizálása

Milyen ellátást nyújtanak?				
A kötelező egészségbiztosítás keretébe tartozó ellátás			A kötelező egészségbiztosítás keretébe nem tartozó ellátás	
Kinek nyújtják az ellátást?				
EGT-állampolgárnak		Nem EGT-állampolgárnak		Mindegy
Engedéllyel rendelkező (EHIC, E112/S2, ir.elv)	Engedéllyel nem rendelkező	Egyezményes országból érkező	Nem egyezményes országból érkező	
Milyen bevétel jár a szolgáltatónak?				
EGT-állampolgárnak		Nem EGT-állampolgárnak		Szabad ár jár
Csak a NEAK-finanszírozás jár	Szabad ár jár	Csak a NEAK-finanszírozás jár	Szabad ár jár	

A fentiekre tekintettel, a tanulmány összesen 10 konkrét javaslatot fogalmaz meg, hatot az egészségügyi célú határátlépésekre, további négyet az egészségturizmusra vonatkozóan. A kezelések finanszírozásához kapcsolódóan négy alternatívát látnak a tanulmány készítői lehetségesnek:

- a hibrid modell: amely ötvözi az egészségbiztosítói és magán finanszírozási modellt, és így a legáltalánosabb módon alkalmazható;
- a külföldi egészségügyi szolgáltató hazai finanszírozása: amely a jelenleg jogszabályi környezet módosítása és az E-alap forrásainak növelése mellett lenne alkalmazható;
- az ellátási díjak utólagos megtérítése (kvázi-finanszírozás): amelynek alkalmazása az adminisztrációs terhek csökkentése mellett, hasonló külföldi és belföldi ellátási díjak esetén lenne optimális;
- az európai betegellátási rezsím lehetőségeinek felhasználása: amely a belső európai határok mentén, területi szempontból nagyobb léptékben alkalmazható, amennyiben az ellátási díjak (közel) azonosak a határ két oldalán.

A határmenti betegmobilitás szakmai és szakpolitikai támogatása érdekében két javaslatot fogalmaztak meg a szerzők:

- egyrészt szükségesnek látják, hogy az uniós csatlakozás időszakához hasonlóan jöjjön létre és működjön egy olyan kutató központ, amely mások mellett a határon átnyúló betegmobilitással kapcsolatos adatokat gyűjteni, a folyamatokat elemezni, valamint erre alapozva az egészségügyi döntéshozók számára szakpolitikai javaslatokat, stratégiai dokumentumokat összeállítani képes;
- másrészt a jelen projekt folytatásaként a szomszédos országokkal kötendő megállapodások, valamint 4 határ menti kórházra (azok átvilágítása után) mintaszerződések és egy útmutató kidolgozását tartanák fontosnak.

Az egészségturisztikai együttműködésekre vonatkozóan az alábbi javaslatok születtek:

- az állami adatgyűjtési, adatelemzési, obszervatóriumi funkciókat a térítésköteles ellátások tekintetében és a magán egészségügyi szektor intézményeire is teljes körűen ki kell terjeszteni;
- a köz- és magán ellátás szabályozása a közintézményekben;
- el kell kerülni az egészségturizmussal és egészségügyi turizmussal kapcsolatos megalapozatlan fejlesztéseket;
- a kötelező betegsorrendet érvényesíteni, a kötelezettség betartását pedig rendszeresen ellenőrizni és, ha szükséges, szankcionálni kell.

Az alprojekthez meghatározott indikátorok teljesülése

INDIKÁTOR MEGNEVEZÉSE	ELŐIRÁNYZAT	TELJESÍTÉS
Nyugat-európai tanulmányutak a határon átnyúló egészségügyi együttműködés témájában	2 db	1 db ¹⁶
A tanulmányúton részt vevő szakértők száma	6 fő	6 fő
Javaslat a nyugat-európai minták adaptációját érintő szabályozásra	1 db	1 db

Az alprojekt folytatásának lehetőségei

Az alprojekt során elkészült tanulmány aktualitását az alábbiak biztosítják:

- folyamatosan növekszik a határon átnyúló mobilitás szintje, a magyar határok mentén mintegy 150 ezer munkavállaló és diák ingázik;
- a határok megnyílásával, a betegjogok bővülésével, valamint a személyek és a szolgáltatások szabad áramlását segítő uniós jogszabályi kereteknek köszönhetően egyre nagyobb az egészségügyi szolgáltatásokat valamely más uniós tagállamban igénybe vevők száma;
- a fenti folyamatoknak köszönhetően a hazai egészségbiztosítási kassa külföldi gyógykezelésekre vonatkozó finanszírozási igénye is nő, 2017-ben elérte a 2,1 milliárd forintos összeget;
- eközben hazánkban is egyre többen vesznek igénybe egészségügyi ellátásokat, és a vonatkozó uniós jogi keretek (883/2004/EK-rendelet és 2011/24/EU-irányelv) dacára, a

¹⁶ A két tanulmányutat (két céltérségbe) a földrajzi közelség, finanszírozási okok és a szervezés egyszerűsítése (hónapokig tartott a megfelelő szakmai program összeállítása) miatt összevonva rendeztük meg, egy hét leforgása alatt.

külföldiek ellátásához kapcsolódóan a határ menti kórházaknak folyamatosan kumulálódó vesztesége termelődik, ami a magyar egészségügy finanszírozási terheit növeli;

- a közép- és kelet-európai országokat nagyfokú elvándorlás sújtja, és ebből nagy mértékben veszi ki a részét az egészségügyi szektor: hazánkban 3000 orvosi állás betöltetlen, Szlovákiában 3500 egészségügyi szakember hiányzik, és Románia, Horvátország, Szerbia vagy Ukrajna még rosszabb helyzetben van, miközben az intézmények fenntartása, fejlesztése minden országban nagy terheket ró az állami költségvetésre;
- a fentiekre tekintettel racionális volna a kapacitások határon átnyúló megosztása, hiszen általában rendkívül kis kiterjedésű országokról van szó, így a határon túli ellátások könnyen elérhetőek volnának a lakosság nagy része számára; és a párhuzamos kapacitásokat fel lehetne számolni, ezzel is csökkentve a szektorra nehezedő pénzügyi nyomást – miközben látványosan javulhatna az ellátás színvonala, a meglévő humán kapacitások mellett is.

Az Európai Unió szorgalmazza az egészségügyi szolgáltatások határon át történő megosztását: biztosítja a szükséges szabályozási kereteket, szakpolitikai támogatást nyújt, és a helyi szereplők számára elérhető pályázati forrásokat is rendelkezésre bocsát. Minden feltétel adott volna tehát a betegjogok kiterjesztésére, a határon átnyúló betegmobilitás feltételeinek biztosítására. Annak érdekében, hogy a fenti folyamatok jobban átláthatóak és tervezhetőek legyenek, az alprojekt folytatásaként az alábbi tevékenységek megvalósítása javasolt:

- az intézményi és jogi környezet vizsgálata, valamint 4 konkrét határ menti kórház alkalmassági vizsgálata (PILOT-elemzések): a tevékenység célja annak vizsgálata, hogy a kiválasztott egészségügyi intézmények mennyire alkalmasak a határ menti betegmobilitásban történő részvételre;
- javaslattétel a határ menti betegellátást elősegítő kormányközi megállapodások szövegére, a nyugat-európai minták alapján, a meglévő kétoldalú szerződések kereteit figyelembe véve;
- az érintett kórházak határon átnyúló szolgáltatásnyújtását segítő mintaszerződéseknek az érintett partnerek bevonásával történő kidolgozása,
- magyar nyelvű útmutató kidolgozása határ menti betegellátás megszervezéséhez (ez az útmutató a gyakorlati összefoglalását adhatja az elmúlt években elvégzett vizsgálatoknak).

2.3 A magyarországi ETT-k működésével kapcsolatos tapasztalatok feltárása

Az alprojekt célkitűzése

A magyarországi érdekeltségű ETT-k működésével kapcsolatos tapasztalatok és jogi akadályok áttekintését célzó alprojektnek az eredeti célja az volt, hogy a 2018-ban induló uniós költségvetési tervezési folyamathoz kapcsolódóan tervezett ETT-rendelet felülvizsgálatához rendszerezze a magyarországi ETT-k tapasztalatait a rendelet hibás, illetve példaértékű alkalmazásával kapcsolatban, és tegyen javaslatot a rendelet olyan irányú módosítására, ami a helytelen alkalmazásokat ki tudja zárni, valamint a példaértékű modelleket népszerűsítheti az egész EU területén. A 2018. augusztus 17-ei keltezésű Bizottsági Jelentés¹⁷ azonban arra a következtetésre jutott, hogy az ETT-rendelet további módosítása helyett más jellegű tevékenységekre van szükség. Ennek ellenére a magyarországi helyzetkép tisztázását, az észlelhető jogi nehézségek összegyűjtését, valamint a jó gyakorlatok számbavételét nem vetettük el.

Az alprojekt keretében megvalósított tevékenységek bemutatása

1. Kérdőívezés

A magyarországi ETT-k működésével kapcsolatos tapasztalatok begyűjtése érdekében egy 19 kérdésből álló **kérdőív** került kiküldésre a magyarországi érintettségű ETT-k számára. A kérdőív az alábbi témakörökben tartalmazott kérdéseket:

- a kérdőívet kitöltő ETT kapcsolattartási adatai (5 kérdés);
- határ menti programok programozásával, irányításával, valamint pályázataival kapcsolatos tapasztalatok (7 kérdés);
- az ETT-k önálló jogi személyiségként történő elismerésével kapcsolatos tapasztalatok (7 kérdés).

A kérdőívet 10 ETT töltötte ki. Mint ahogyan a következő ábrán is látható, öt határszakaszról (szlovák, ukrán, román, szerb, horvát) érkezett vissza kitöltött kérdőív, az érintett ETT-k közül kilencnek Magyarországon, egynek pedig Szlovákiában van a székhelye. A felmérésben

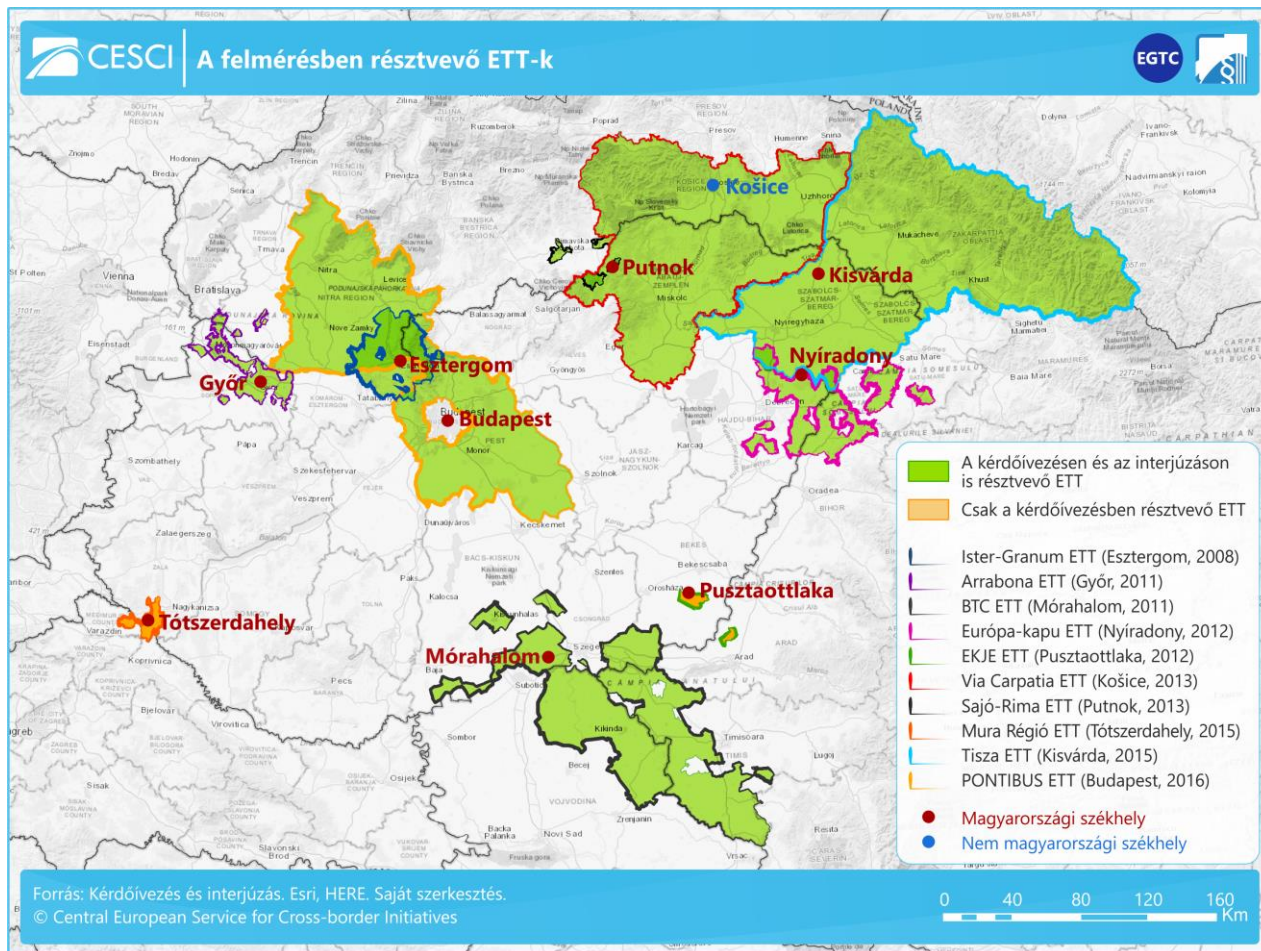
---

¹⁷ REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS on the application of Regulation (EC) No 1082/2006 on a European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC) as amended by Regulation (EU) No 1302/2013 as regards the clarification, simplification and improvement of the establishment and functioning of such groupings

résztevő ETT-k területi elhelyezkedését az alábbi térkép, főbb adatait pedig az alábbi táblázat szemlélteti.

1. ábra: A felmérésben szereplő ETT-k

2. Személyes interjúk készítése az ETT-k képviselőivel

A kérdőívek alapján 8 ETT képviselőjével **személyes interjú** is készült. Az interjúk elsődleges célja a kérdőívezés során feltárt problémák részletezése, valamint a személyes kommunikáció révén az ETT-k tapasztalatainak árnyalása. Az interjúalanyokkal az alábbi kérdéseket, témaköröket beszéltek át:

- az ETT-k megítélése általános és jogi értelemben;
- az ETT-k megítélése a székhely szerinti és a többi országban;
- az ETT-k megítélése az illetékes hatóságoknál / az egyéb közigazgatási hatóságoknál / a közszolgáltatóknál / a privát szektor szereplőinél;
- az ETE-programozással kapcsolatos tapasztalatok;
- az ETE-pályázatokon való részvétellel kapcsolatos tapasztalatok;

- az egyéb pályázatokon való részvétellel kapcsolatos tapasztalatok;
- a kérdőívezés során azonosított előnyök;
- a kérdőívezés során azonosított akadályok;
- az ETT-k helyzetének, megítélésének javításával kapcsolatos javaslatok.

3. Irodai kutatómunka

Az ETT-k kérdőíves, illetve személyes megkérdezése mellett az alprojekt keretében **irodai kutatómunka** is megvalósult. Ez a kutatómunka egyrészt az ETT-kre vonatkozó uniós, illetve nemzeti szintű általános szabályozások vizsgálatára fókuszált, másrészt az ETT-k tapasztalataihoz kapcsolódó szabályozások áttekintésére szolgált.

Az alprojekt eredményeinek összefoglalása

A kutatás során feltárt akadályok, valamint az elmúlt évek szakmai tapasztalatai alapján három témakörben tettünk megállapításokat és javaslatokat az ETT-k működésével kapcsolatos tapasztalatok és jogi akadályok kezelésére:

- a kutatás keretében nevesített ETT-s tapasztalatok kapcsán megfogalmazható javaslatok;
- az ETT-k többéves szakmai támogatása során szerzett tapasztalatok alapján megfogalmazható javaslatok;
- a SGEI és az ETT szabályozás adta lehetőségek hasznosítására vonatkozó javaslatok.

Amíg az első két csomag a meglévő tapasztalatokra alapozva fogalmazott meg ajánlásokat, a harmadik azokra a lehetőségekre kívánt előremutató módon rávilágítani, amelyeket a jelenlegi SGEI- és ETT-szabályozás biztosít. Az alábbi táblázatok adnak áttekintést a három csomagról.

Az ETT-k tapasztalatai alapján megfogalmazott megállapítások, és az azok kapcsán megfogalmazható javaslatok

AZ EGTC-K TAPASZTALATAI ALAPJÁN MEGFOGALMAZOTT MEGÁLLAPÍTÁSOK	A MEGÁLLAPÍTÁS KAPCSÁN MEGFOGALMAZHATÓ JAVASLATOK
Az ETT, mint jogi forma egyre inkább beépült már a szakmai köztudatba, azonban ismertsége az általános körökben még igencsak hiányos.	<p>A lehetséges tagi kör, mint célcsoport számára célzottan megküldött tájékoztató elkészítése.</p> <p>A nemzeti eljáró hatóság honlapján közérthető nyelven kötelezően megfogalmazott értelmezések, kérelemminták stb. kibocsátása a Rendelettről és az érintett nemzeti ETT-szabályok lényegéről.</p>

AZ EGTC-K TAPASZTALATAI ALAPJÁN MEGFOGALMAZOTT MEGÁLLAPÍTÁSOK	A MEGÁLLAPÍTÁS KAPCSÁN MEGFOGALMAZHATÓ JAVASLATOK
	Ugyanezen nemzeti értelmezések kötelező megküldése a Régiók Bizottságának, kezdeményezve annak honlapján egységes tájékoztató felület kialakítását a tagállami, érintett harmadik országokbeli ETT-szabályozásokról.
A különböző szakági jogszabályok (így például az adó- vagy a munkaügyi jogszabályok) gyakran nem említik az EGTC-t, mint önálló jogi szubjektumot.	Az ETT-törvény által érintett főbb szakterületek törvényi szintű jogszabályaiban az ETT fogalma átvezetésre került (pl. civil törvény, a társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvény, a polgári perrendtartásról szóló törvény, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény), ugyanakkor számos egyéb esetben erre mindeddig nem került sor; a vonatkozó esetek feldolgozásával javasolt a jogalkotási tevékenységet pótolni.
Szerbiában egyelőre nem lehet ETT-t alapítani.	Kétoldalú megállapodással vagy belső szerbiai jogszabállyal lehet kezelni a helyzetet. Utóbbira a CESCI 2017-ben szövegszerű javaslatot tett, de ennek alkalmazására máig nem került sor. Az EU politikai támogatást, bátorítást, a magyar külügyminisztérium pedig szakmai segítséget nyújthatna a csatlakozási folyamat során a jogszabály-harmonizációhoz, a vegyes bizottsági üléseken a téma napirendre tűzéséhez.
Ukrajnában továbbra sem ismerik el a külföldön bejegyzett ETT-k jogképességét ukrán területen.	A szerb példához hasonlóan szintén bátorítani kell Ukrajnát a vonatkozó végrehajtási jogszabály elfogadására, bár az aktuálpolitikai helyzet változásaival e térségben fokozottan kell számolni. Támogatandó a Tisza ETT azon kezdeményezése, mely szerint az Ukrán Tudományos Akadémia és az Ungvári Egyetem Jogi Karának a bevonásával egy szakmai munkacsoportot terveznek létrehozni, amely az uniós és a magyar vonatkozó jogi keretekről készítené egy ukrán nyelvű összefoglalót és egy előterjesztést a Legfelsőbb Tanács számára.
ETT-k ETE-programozásban való részvétele programonként eltérő.	A SK-HU programban megindított jó gyakorlatokat vegyék át más programok is, az ETT-k mint fontos területi szereplők legyenek kötelezően tagjai a programozási munkacsoportoknak. Reálisan látni kell azonban, hogy a programozásban való részvételhez az ETT-k többsége jelenleg még szakmilag-pénzügyileg-stratégiaileg súlytalan, éppen ezért a részvétel feltételeinek

AZ EGTC-K TAPASZTALATAI ALAPJÁN MEGFOGALMAZOTT MEGÁLLAPÍTÁSOK	A MEGÁLLAPÍTÁS KAPCSÁN MEGFOGALMAZHATÓ JAVASLATOK
	megtárgyalása lehet a közeljövő egyik legsürgetőbb teendője az érintett hatóságok és az ETT-k között.
A magyar-szlovák határ mentén működő EGTC-k rotation principle szerint, megfigyelőként vehetnek részt a SKHU CBC Program MC ülésein, a többi program esetében azonban ilyesmire nincsen mód.	A SKHU-ban megindított jó gyakorlatokat vegyék át más programok is, összhangban a 2021-2027-es kohéziós politikai rendeletek előírásaival. Szakpolitikai javaslatként fogalmazódik meg még az EGTC-k kapacitásfejlesztése annak érdekében, hogy a monitoring bizottságok munkájában hatékonyan és felkészülten tudjanak részt vállalni.
Két EGTC, mint közvetítő szervezet került kiválasztásra a SKHU INTERREG V-A Programon belül a kisprojekt-alap lebonyolítására.	A jó gyakorlat kiterjesztendő más programokra is, hiszen ez által az EGTC-k hatékonyan tudják segíteni a társadalmi kohézió előmozdítását az adott régióban. Maga a kisprojekt-alap menedzselése felkészíthet egyes EGTC-ket akár a programok későbbi irányítására is.
Szinte csak az ETC programok kiírásaiban szerepelnek kedvezményezettként az ETT-k.	A vonatkozó rendeletek véglegesítése során uniós szinten kellene kezdeményezni a pályázói jogosultság biztosítását, főként a közvetlen, brüsszeli programok esetében! Ehhez külügyminisztériumi közvetítéssel kapcsolatépítés javasolt a rendeleteket előkészítő, és a programokat tervező hatóságok felé.
Az ETT-ket a székhelyük szerinti szervezetként sorolják be a pályázati kiírások során	Alapvetően egy félreértés az oka a hiányosságnak, amit uniós központi guide-ok segítségével lehetne kezelni, melyek kezdeményezéséhez a nemzeti ETT-hatóságok közreműködését javasolt kérni.
Az ETT-k állami támogatásának rendszere (szintén) az ETT-k székhelyét veszi alapul.	A két érintett kormány illetékes hatóságaival kell konzultációt kezdeményezni, szükség szerint a vegyes bizottságok bevonásával Az államháztartás alrendszerei terhére támogatás jogszabály vagy egyedi döntés alapján, pályázati úton vagy pályázati rendszeren kívül eddig is nyújtható volt.
Egyedüli partnerként valósít meg projektet az Arrabona EGTC	Ezt a jó gyakorlatot a többi EGTC számára is lehetne népszerűsíteni a szükséges feltételek bemutatása mellett.
Szlovák oldali kedvezményezettként vesz részt a magyarországi székhelyű Ister-Granum EGTC egy határon átnyúló projektben.	A lehetőség jogi háttérét a Rendelet biztosítja, a projektek többsége az ilyen „kétlaki” jellegű részvételt szintén felkínálja, így elsősorban az érintett nemzeti hatóságok ismereteit kell bővíteni, segítve egy támogatóbb hozzáállás kialakulását. Javasoljuk, hogy a projekt legjobb

AZ EGTC-K TAPASZTALATAI ALAPJÁN MEGFOGALMAZOTT MEGÁLLAPÍTÁSOK	A MEGÁLLAPÍTÁS KAPCSÁN MEGFOGALMAZHATÓ JAVASLATOK
	gyakorlatként, a vonatkozó jogi rendelkezések bemutatása mellett kerüljön népszerűsítésre az EU területén.
<p>A „Building cross border ferry connection and necessary infrastructure between Neszmély and Radvaň nad Dunajom” projekt előkészítése során nem volt egyértelmű, hogy az Ister-Granum EGTC-nek mely ország közbeszerzési szabályozása alapján kellene eljárni az egyes projektek beruházásai kapcsán.</p>	<p>A jogi háttér a jelen tanulmányban említett uniós irányelvből és nemzeti közbeszerzési szabályozásból eredően adott. Fontos azonban az egyértelmű tájékoztatás.</p>
<p>Az EGTC-k meghatározó szerepet játszanak a határon átnyúló foglalkoztatási akciótervek (TAPE) megvalósításában a szlovák-magyar program keretében.</p>	<p>A területi együttműködési programoknak nagyobb hangsúlyt kellene fektetniük az integrált határon átnyúló fejlesztésekre, amelyeknek természetes kedvezményezettjei az EGTC-k. A határon átnyúló integrált területi beruházások iránti érdektelenség igen gyakran a kapcsolódó (uniós) szabályozási környezet bonyolultságára vezethető vissza, ezt (az új kohéziós politika rendelkezéseinek szellemében) egyszerűsíteni szükséges.</p>

A CESCI szakmai tapasztalatai alapján megfogalmazható megállapítások, és az azok alapján adott javaslatok

A CESCI SZAKMAI TAPASZTALATAI ALAPJÁN MEGFOGALMAZOTT MEGÁLLAPÍTÁSOK	A MEGÁLLAPÍTÁS KAPCSÁN MEGFOGALMAZHATÓ JAVASLATOK
<p>Az alapító tagok egy része számára az ETT intézménye, küldetése, célja nehezen értelmezhető, néha hamis várakozások kapcsolódnak hozzá, amelyek csalódáshoz vezetnek. Viszont a szervezet megszüntetése meglehetősen időigényes, bonyolult folyamat. Magyarország viszonylatában jelenleg két EGTC (Kras-Bodva, UTTS) megszüntetése van folyamatban, de további 5-6 EGTC esetében is a tevékenységek felfüggesztéséről beszélhetünk.</p>	<p>Közérthető tájékoztatás az ETT természetéről, más szervezetektől való elhatárolásáról, a lehetséges feladatok köréről a fentiekben megfogalmazottak szerint. A magyar kormányzati honlapon elérhető közérthető tájékoztatót a közeljövőben érdemes kiegészíteni a válságba jutott vagy felszámolás alatt álló EGTC-kre vonatkozó negatív tapasztalatokkal is, segítve ezáltal az újabb EGTC-alapítások során a reális kép kialakulását.</p>

A CESCI SZAKMAI TAPASZTALATAI ALAPJÁN MEGFOGALMAZOTT MEGÁLLAPÍTÁSOK	A MEGÁLLAPÍTÁS KAPCSÁN MEGFOGALMAZHATÓ JAVASLATOK
<p>Az alapítók egy része nem helyez elég hangsúlyt az ETT finanszírozásának megtervezésére, vagy csak bizonyos szűk keretek között teszi azt. Úgy gondolják, hogy a létrejövő ETT-t az Unió vagy saját tagállamuk támogatási rendszere fogja eltartani. Gyors bejegyzést szeretnének, mielőbbi forrásszerzést, komoly tervezési megalapozás nélkül.</p>	<p>A tendencia megállítása érdekében javasoljuk, hogy a nemzeti hatóságok az ETT-k gazdasági fenntarthatóságát hatékonyabban vizsgálják, ugyanakkor nem a nemzeti hatóságok feladata, hogy az ETT-knek pénzügyi-gazdasági tanácsokat adjanak (a tagi részvételi kérelem elutasításakor adandó hatósági kiigazítási javaslat sem alap erre), ezért az ETT alapításának előkészítésekor célszerű ezt a kérdést a tagoknak szakemberek bevonásával kezelni.</p>
<p>Egyes tagállamokban a jóváhagyási szakaszban az érdemi hatóságon kívül több, az ETT tevékenysége által érintett szakhatóság is megjelenik, amely miatt előfordult már, hogy az ETT-alapítás folyamata egyszerűen elakadt.</p>	<p>Javasoljuk, hogy a tagállami jóváhagyó hatóságok egyeztessenek az érintett szakhatóságokkal, hogyan lehet az állásfoglalások kibocsátásának jogszabályi időtartamát határidőn belül tartani, egyúttal az érintett alapítók és más részes nemzeti ETT-hatóságok is kapjanak egyértelmű tájékoztatást az adott tagállamban bevont hatóságok számáról, valamint az ügyintézés jogszabály szerinti várható időtartamáról. A Magyar Kormány kezdeményezte az EGTC-jóváhagyó hatóságok évenkénti találkozóját, ahol a tapasztalatok megosztásával, valamint a közvetlen véleménycserével egyben a Rendelet alkalmazásával kapcsolatos nehézségek is egyértelművé tehetőek. 2018-ban az éves találkozók rendezésébe bekapcsolódott a Régiók Bizottsága is, ami fontos mérföldkő a kezdeményezés történetében. A tagállami részvétel ugyanakkor meglehetősen alacsony ezeken a találkozókön, ami nem segíti az EGTC eszköz ismertségének és elismertségének növelését, az eljárások egyszerűsítését.</p>
<p>Jogszabály helytelen értelmezése, be nem tartása az eljáró hatóságok részéről. Többször előfordult, hogy az eljáró, nem székhely szerinti hatóság a Rendelettel ellentétes módosítást kér az alapítótól, vagy saját nemzeti jogszabályát nem tartotta be.</p>	<p>Egyeztetés a székhely szerinti tagállam eljáró hatóságával, illetve szükség esetén a CoR állásfoglalását, iránymutatását kell kérni az adott ügyre vonatkozóan.</p>
<p>Az ETT-k tevékenységének bővülése mellett egyre fontosabbá válik az ETT részes tagállamokban való</p>	<p>A székhely tagállam szerinti hatóság irányítása mellett a részes tagállamok hatóságainak</p>

A CESCI SZAKMAI TAPASZTALATAI ALAPJÁN MEGFOGALMAZOTT MEGÁLLAPÍTÁSOK	A MEGÁLLAPÍTÁS KAPCSÁN MEGFOGALMAZHATÓ JAVASLATOK
<p>megjelenése jogi személyiségű „leányvállalat” vagy adókötelezettséget nem keletkeztető szervezeti egység útján, mely kérdést az érintett tagállamok hatóságai időnként eltérően kezelik.</p>	<p>tisztázni kell az ilyen terjeszkedések jogi kereteit. Egyértelmű szabályozás szükséges, a későbbi félreértések elkerülése érdekében. Ugyanakkor az alapelvnek továbbra is az EGTC önálló jogképességének kell lenni.</p>
<p>Az ETT-k közjogi, illetve magánjogi alapokon nyugvó eltérő működése sok gondot okoz az alapítások, illetve működés során. Van, ahol egyes nemzeti ETT-törvények rendezik a területükön székhellyel rendelkező ETT-k jogi státuszát, de ez nem általános.</p>	<p>A Régiók Bizottsága kérje be a tagállamoktól az ETT-k adott tagállam jogrendje szerinti kialakított státusznyilatkozatot, és tegye közzé honlapján és/ vagy küldje meg a kimutatást az összes tagállami hatóság számára. Az éves EGTC Jelentésben ki kellene térni a fentihez hasonló problémák elemzésére, ezzel is segítve az EGTC-k problémamentes működését.</p>
<p>A gazdasági-vállalkozási tevékenységet a Rendelet nem tiltja, sőt egyes formáit nevesíti is (undertakings entrusted with operations of services of general economic interest) mégis egyes nemzeti szabályozások tiltják e fogalom ETT-alapdokumentumokban való használatát.</p>	<p>Az EGTC Jelentés, valamint egy esetleges önálló CoR-közlemény (communication) segíthetné az ilyen téves értelmezések tisztázását.</p>
<p>Az érintett tagállamok és a Régiók Bizottsága felé történő tájékoztatás kötelezettségét csak a Régiók Bizottsága felé szokták az érintettek teljesíteni, a tagállamok felé a tapasztalatok szerint nem.</p> <p>Rendelet, 5. cikk (1) bekezdés utolsó mondata szerint: „A tagok tájékoztatják az érintett tagállamokat és a Régiók Bizottságát az egyezmény és az alapszabály bejegyzéséről vagy közzétételéről.”</p> <p>Rendelet, 5. cikk (2) bekezdés első mondata: „A csoportosulás gondoskodik arról, hogy az egyezmény és az alapszabály bejegyzését vagy közzétételét követő tíz munkanapon belül az e rendelet mellékletében foglalt minta szerint készített kérelmet küldjenek a Régiók Bizottságának.”</p>	<p>Az adott székhely szerinti tagállam bejegyző hatóságának kellene figyelmeztetni az érintett EGTC-t erről a jogszabályi kötelezettségről. A jóváhagyó hatóságok közötti együttműködés erősítésével elérhető, hogy az információcsere közvetlenül is megtörténjen, ebben a CoR EGTC Platformja központi szerepet játszhatna.</p>
<p>„Országos hatáskörű nemzetiségi önkormányzat” jellegű alapító tag esetében fordult elő, hogy a hozzá tartozó tagok közül csak a területileg egymáshoz közel lévő települések léphettek be az ETT-be (a részes tagállam eljáró hatósága kérésére), ezáltal a tag működési területének szűkítésére került sor.</p>	<p>Az EGTC Jelentés, valamint egy esetleges önálló CoR-közlemény (communication) segíthetné az ilyen (téves) értelmezések tisztázását.</p>

A CESCI SZAKMAI TAPASZTALATAI ALAPJÁN MEGFOGALMAZOTT MEGÁLLAPÍTÁSOK	A MEGÁLLAPÍTÁS KAPCSÁN MEGFOGALMAZHATÓ JAVASLATOK
<p>Ha az egyik tag felelőssége korlátozott azon nemzeti jog következtében, amelynek alapján létrehozták, az Egyezményben a többi tag is korlátozhatja felelősségét, amennyiben nemzeti joga erre lehetőséget ad, de ennek mértéke nem ismert.</p> <p>Rendelet 12. cikk (2a): <i>„Ha a csoportosulás legalább egyik, valamely tagállamból származó tagjának felelőssége korlátozott azon nemzeti jog következtében, amelynek alapján létrehozták, az egyezményben a többi tag is korlátozhatja felelősségét, amennyiben az e rendeletet végrehajtó nemzeti jog erre lehetőséget biztosít.”</i></p>	<p>Az EGTC Jelentés, valamint egy esetleges önálló CoR-közlemény (communication) segíthetné a jogszabály alkalmazási feltételeinek tisztázását.</p>
<p>A hiányos, pontatlan uniós ETT-nyilvántartás, az információhiány a nemzeti ETT-hatóságokkal és regisztereikkel kapcsolatban, valamint az iránymutatásra váró tartalmi kérdések a Rendelettel kapcsolatban átfogó adminisztratív változásokat igényelnek az ezzel foglalkozó uniós platformokon.</p>	<p>Javasolt a magyar eljáró hatóság koordinálásban egy javaslatcsomag kidolgozása a CoR felé.</p>
<p>Rendelet 1. cikk (4): <i>„A csoportosulás minden tagállamban az adott tagállam jogában a jogi személyeknek biztosított legteljesebb jogképességgel rendelkezik. Így különösen ingó és ingatlan vagyont szerezhet vagy azzal rendelkezhet és személyzetet foglalkoztathat, valamint bíróság előtt eljárhat.”</i></p> <p>Ugyanakkor előfordul, hogy tagállami ETT-szabályozás kimondja, miszerint az adott tagállam területén kívüli székhellyel rendelkező jogi személy, amely a Rendelet és a székhely állam joga szerint létrejött ETT, az adott tagállam területén ugyanolyan feltételekkel és ugyanolyan mértékben működhet, mint az adott államban székhellyel rendelkező ETT.</p> <p>Felvetődik a kérdés: pl. egy magyar székhelyű ETT, amely Magyarországon a közjog és magánjog köztes megítélése alá esik, egy másik tagállamban történő működése során csupán felveszi az ottani jogi személyeknek biztosított legteljesebb jogképességet, vagyis lehet vagyona, eljárhat bíróság előtt stb. (Rendelet 1. § (4) szűkebb értelmezése), vagy ezen túlmenően egyfajta „átlényegüléssel” az adott tagállam közjogi vagy magánjogi megítélésének hatálya alá kerül át?</p>	<p>Az EGTC Jelentés, valamint egy esetleges önálló CoR-közlemény (communication) segíthetné a jogszabály alkalmazási feltételeinek tisztázását.</p>

A SGEI és az ETT szabályozás adta lehetőségek magasabb fokú hasznosítása

A tanulmányban foglalkoztunk az "általános gazdasági érdekű szolgáltatások" (Services of general economic interest, SGEI) kérdéskörével is. Bár a magyar érdekeltségű ETT-k esetében egyelőre nincs példa szolgáltatások határon átnyúló megosztására, mindazonáltal a SGEI-re történő utalás a módosított EGTC-rendeletben a mai joggyakorlat kiszélesítését jelenti, ezért fontosnak láttuk ezt a kérdépet is tárgyalni. Emellett számíthatunk arra, hogy az ETT eszköz alkalmazása idővel erre a területre is kiterjed majd.

A CESCI által az elmúlt 10 év során az EGTC-k alapítása és működése kapcsán szerzett tapasztalatok azt mutatják, hogy az érintett hatóságok az ETT-t hatósági jellegű jogintézményként értelmezik, amely kizárja a piaci szolgáltatások nyújtását. Ez a konzervatív álláspont jól érzékelhető volt a magyar-román határ mentén létrejövő ETT-k esetében is, ahol a román eljáró hatóság kategorikusan visszautasította, hogy az ETT alapidokumentumaiban a „vállalkozás” szó megjelenhessen, de még a „gazdasági tevékenység” kifejezés alkalmazását is túlzottnak találta.

Az EGTC-rendelet módosítása ezt a gyakorlatot egyértelműen felülírta, mivel a potenciális ETT-tagok köre kibővült a ténylegesen piaci jellegű tevékenységet végző vállalkozásokkal. Nevesítésre került a *közvállalkozás*, valamint az *általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vállalkozás (SGEI)*, mindezt az ETT olyan területeken való megjelenése céljából, mint az „oktatás-képzés, egészségügyi ellátás, egészségügyi és hosszú távú ellátással kapcsolatos szociális szükségletek, gyermekgondozás, munkaerőpiacra való belépés és visszatérés, szociális lakáshoz jutás, valamint a kiszolgáltatott csoportok ellátása és társadalmi befogadása”.¹⁸ A felülvizsgált Rendelet szövege értelmében az ETT nem SGEI jellegű feladatokat vonhat magához, hanem SGEI-k működtetésével megbízott vállalkozásokat fogadhat tagjai közé, és ez alapján végezheti ezt a tevékenységet, célszerűen a SGEI működtetését végző vállalkozás útján.¹⁹ Ez azt jelenti, hogy a SGEI-k működtetésével megbízott vállalkozásokra ugyanolyan jóváhagyási eljárási folyamat vár, mint a többi ETT-tagra azzal a lehetséges eltéréssel, hogy amennyiben a SGEI felett döntő befolyást az állam gyakorolja, úgy a jóváhagyó eljárás szabályai is e szerint alakulnak. Ugyanakkor amennyiben a SGEI-vállalkozásnak sikerült a jóváhagyást megkapnia, akkor az ETT a fenti területeken határon átnyúló szolgáltatásokat nyújthat, és az ehhez kapcsolódó tarifákat is meghatározhatja – a határ mindkét oldalára vonatkozóan. Mindez megerősíti a tanulmány azon jogértelmezési megközelítését, amely alapján a fenti javaslatok megfogalmazásra kerültek.

---

¹⁸ Ld. A Rendelet (8) Preambulumát.

¹⁹ Ld. Rendelet 7. cikk (5) bekezdés

Az alprojekthez meghatározott indikátorok teljesülése

INDIKÁTOR MEGNEVEZÉSE	ELŐIRÁNYZAT	TELJESÍTÉS
ETT-s konzultációk száma	8 db	8 db
Átfogó szakpolitikai és jogi ajánlás az ETT-k működésével kapcsolatos akadályok témájában ²⁰	1 db	1 db

Az alprojekt folytatásának lehetőségei

Az alprojekt keretében feltárt információk alapján a kutatás hasonló eredményre jutott, mint a már többször hivatkozott Bizottsági Jelentés: alapvetően nem a jogszabályi keretekkel van a probléma, hanem a rendelkezésre álló jogszabályok nem egységes és egyértelmű értelmezésével, alkalmazásával, valamint ezzel párhuzamosan az érintettek alulinformáltságával. Ehhez kapcsolódóan az alprojekt folytatásaként az alábbi tevékenységek megvalósítása javasolt:

- A „Building cross border ferry connection and necessary infrastructure between Neszmély and Radvaň nad Dunajom” projekt előkészítése során tapasztalt nehézségek rámutattak arra, hogy szükség lenne a határon átnyúló beruházásokhoz kapcsolódó közbeszerzések jogi hátterének egyértelmű, mondhatni közérthető áttekintésére, bemutatására. Éppen ezért a CESCI a 2019-es *Jogi akadálymentesítés* projekt keretében **egy útmutatót tervez összeállítani a határ menti fejlesztések közbeszerzési jogi környezetére vonatkozóan.**
- A kutatás egyik legfőbb megállapítása, hogy az ETT-kkel kapcsolatos nehézségek többsége információhiányból adódik. Ennek az általános alulinformáltságnak a meghaladására a CESCI 2018-ban egy **online platformot kezdett el fejleszteni ETT-monitor megnevezéssel**, aminek a célja magyarországi ETT-kkel kapcsolatos különböző (jogi, szakmai, statisztikai, működésbeli) információk közérthető megosztása. A platform várhatóan 2019-ben válik elérhetővé a szakma és a nagyközönség számára.

²⁰ Az alprojekt eredeti célkitűzése szerint a jogi ajánlás az ETT-rendelet tervezett módosításához készült volna. A Bizottság 2018. augusztus 17-ei keltezésű Jelentése alapján azonban az ETT-rendelet további módosítása jelenleg nem aktuális. Így az alprojekt keretében megfogalmazott javaslatok, ajánlások a magyarországi ETT-k által azonosított egyes problémákhoz kapcsolódnak.

3. Összegzés, az akadálymentesítés folytatásának lehetőségei

A 2018-ban elemzett három témával kapcsolatban a továbbfejlesztési lehetőségek bemutatásra kerültek.

Mint látható, a határon átnyúló egészségügy területén számos lehetőséget mutattak fel a vizsgálatok, a konkrét, egy-egy határtérség mentén megvalósuló, kétoldalú mentőszolgálati együttműködéstől, a konkrét határ menti kórházak alkalmassági felmérésén keresztül a mentést segítő rádiórendszerek összehangolásáig. Az EGTC-rendelet tagállami alkalmazásával kapcsolatban (összhangban a 2018-as Jelentéssel) számos teendő volna, főleg a megfelelő információk megosztása terén.

A CESCI 2019-ben újabb *Jogi akadálymentesítés* projekt megvalósítását tervezi, amely két témára fókuszálna: az egészségügyi szolgáltatások határon átnyúló megosztásának előkészítésére; valamint a határon átnyúló fejlesztéseket érintő közbeszerzési szabályok megosztására, egy útmutató segítségével.

Emellett a jelen projekttel párhuzamosan indítottuk el a Nemzetközi Visegrád Alap által támogatott, a négy visegrádi ország közös akadálymentesítési mechanizmusának előkészítését célzó projektünket. A projekt keretében az Északi Tanács 2014-ben létrehozott modelljét szeretnénk adaptálni a közép-európai viszonyokra. Ennek érdekében 2018 áprilisában a helyszínen tanulmányoztuk az Északi Tanács Titkárságának működését, majd szakirodalmi vizsgálatot követően egy tanulmányban összegeztük a modellt. 2018 második felében partnereinkkel közösen elemeztük a négy ország jogalkotási rendszerét, és ez alapján javaslatot tettünk egy V4 szintű megoldás kialakítására (3 opciót felvázolva), amely egyben az uniós ECBM alkalmazását is elősegítené²¹.

Ugyancsak 2018-ban kezdtük el fejleszteni a már fentebb említett ETT-monitort. Az on-line platform célja az, hogy átfogó képet adjon a magyarországi ETT-k szabályozási háttéréről, működéséről, fejlesztési kereteiről magyar és angol nyelven. A statisztikai és térképi állománnyal is rendelkező információs felület várhatóan 2019 nyarától lesz elérhető.

Az egymást szinergikusan támogató kezdeményezésekkel szeretnénk a határ mentén élő polgárok hétköznapijait könnyíteni, valamint a határon átnyúló integrált együttműködések sikerét előmozdítani.

---

²¹ A projektről további információk az alábbi linken érhetőek el: <http://legalaccess.cesci-net.eu/a-v4-es-projektrol/>